

PREVENCIÓ DE L'ABÚS EN PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL.LECTUAL

DE QUÈ PARLAREM AVUI?

- Tipus d'abús
- Factors de vulnerabilitat
- Dificultats en la detecció
- Claus per detectar
- Prevenició

QUÈ ÉS UN ABÚS?

QUÈ ÉS UN ABÚS?

- És un tipus de **delicte** en que **una o varies persones**
- **T'obliguen** a fer alguna cosa que no vols
- o et **manipulen** per a que facis alguna cosa que no vols, et **causa dolor o t'humilia**

TIPUS D'ABÚS

- Abús físic
- Abús psicològic
- Abús sexual
- Abús material o financer
- Negligència
- Odi i discriminació

Relacionat amb les TIC

- Sexting
- Grooming
- Sexcasting

ABÚS PSICÒLOGIC

Quan una o diverses persones et:

- ✓ **Dominen** perquè facin el que ells volen.
- ✓ **Fan mal** amb les seves paraules expressament.
- ✓ Et fan sentir **culpable**

Com?

- Amb amenaces.
- Insultant-te.
- Amb humiliacions.
- Menystenint el que fas.
- Fent acusacions falses
- Manipulant-te per a que facis allò que ells volen.
- Fent-te xantatge.

ABÚS SEXUAL

Quan una o diverses persones:

Manipulen

S'aprofiten

Enganyen

Obliguen

Forcen

Fan xantatge

a algú per fer ACTES SEXUALS
sense que aquesta persona vulgui

Els actes sexuals sense consentiment poden ser:

Sense contacte:

- fer-te fotos o vídeos quan estàs nu
- mirar a altres persones tenint relacions sexuals
- masturbar-te davant d'una altra persona
- exhibicionisme

Amb contacte:

- tocar-te o llepar-te parts íntimes del cos
- fer tocar a altres persones parts íntimes del seu cos,
- introduir-te el penis o un altre part del cos o un objecte
- masturbar a un altre
- petonejar a una altra persona o ser petonejat

ABÚS FÍSIC

Un abús o agressió física és quan una o diverses persones:

- Et peguen.
- Et mosseguen.
- Et cremen.
- Et tallen.
- Et lliguen.
- T'escupen.
- Et pessiguen.
- Et tanquen en algun lloc contra la teva voluntat.

ABÚS ECONÒMIC

Un abús econòmic és quan una o diverses persones...:

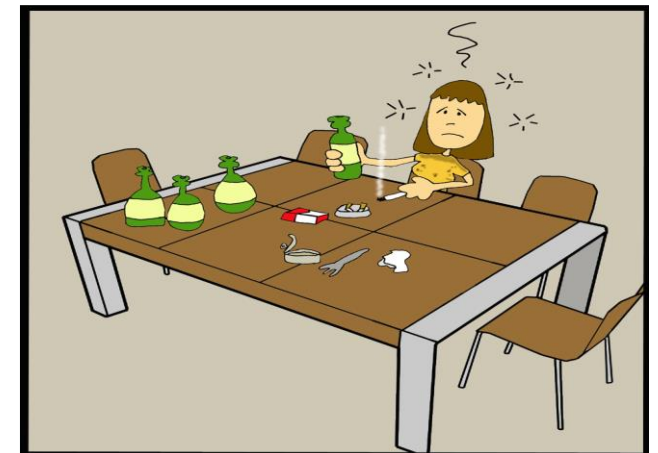
- T'enganyen per quedar-se les teves coses.
- T'enganyen per quedar-se els teus diners.
- Neguen l'ús dels teus diners.
- No et deixen utilitzar els teus diners.
- T'enganyen al deixar-te o donar-te diners
- Roben els teus diners o les teves coses

NEGLIGÈNCIA

Un abús per negligència o abandonament és quan una o diverses persones:

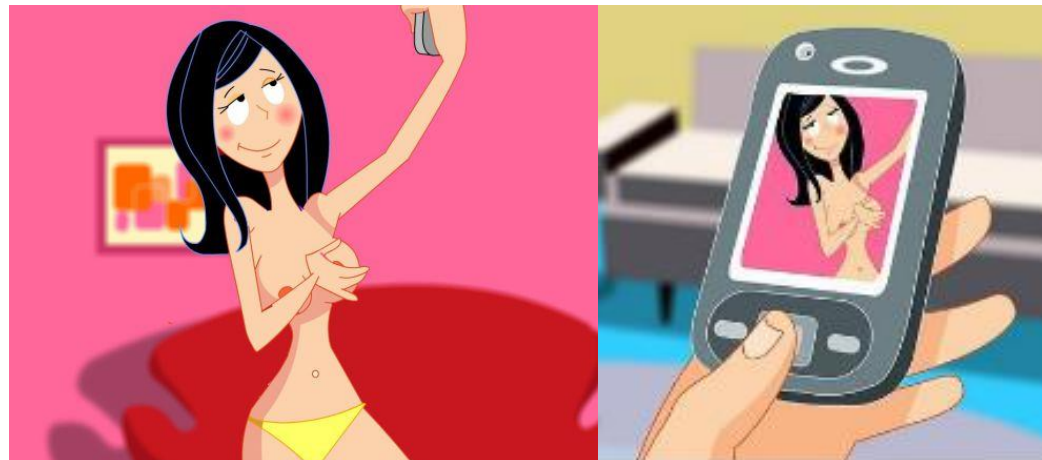
- No tenen cura de la teva higiene.
- No et porten al metge quan estàs malalt/a.
- No et donen de menjar.
- No et donen un lloc on viure.
- No et deixen anar a l'escola o a la feina.
- No et cuiden ni es preocupen per tu.
- No et donen estima o afecte.

SEXTING

Es dóna quan enviem per mòbil, voluntàriament, a altres persones fotografies i/o vídeos de caràcter sexual que ens hem fet. Aquest enviament pot ser recíproc. No abusen de tu ni t'enganyen per obtenir les fotografies.

Perill del sexting: les fotos que hem enviat voluntàriament poden ser reenviades a terceres persones o publicades sense permís.

GROOMING (Abús sexual mitjançant internet)

Persona que es fa passar per algú que no és (a través de les xarxes), demana fotos o vídeos íntims, i quan els té t'enganya per tenir una cita.

GROOMING

- Fingeixen amistat, interès, amor, etc. Per aconseguir-ho sovint simulen ser qui no són (més joves, d'un altre sexe...)
- La seva finalitat és obtenir imatges eròtiques (fotos o vídeos)
- Després poden fer servir aquestes imatges per fer xantatge i acabar obtenint més fotografies/vídeos o, fins i tot, contactes sexuals amb la víctima a canvi de no fer públiques les imatges

¿Què diuen les ESTADÍSTIQUES?

Les persones amb DI tenen 4/10 més de probabilitat de ser víctimes

Solosey, 1994

Entre el 60 i el 80% de les persones amb DI són víctimes d'abusos

Levy y Packman, 2004

El 53% de persones
amb DI són víctimes
d'abusos sexuals

*Horner Johnson i
Drum, 2006*

El 56% dels
agressors son
cuidadors

Curry et al, 2009

Només el 3% dels
abusos son revelats

*Valentin-Hein &
Schwartz, 1995*

DADES ALARMANTS!

2021: 0,3% denúncies
persones amb DI

DINÀMICA

Pensem factors de vulnerabilitat

Quins són els factors que posen en risc a una persona a patir un abús?

FACTORS DE RISC RELACIONATS AMB L'ABÚS EN TOTA LA POBLACIÓ

- Tenir discapacitat
- Ser dona
- Ser menor d'edat
- Existir una dependència física, psíquica o emocional
- Falta de recursos econòmics
- Limitacions cognitives i de comunicació
- Relacions de dependència i submissió cap al cuidador
- Manca d'informació i accés a la informació
- Antecedents d'abusos o història de violència en la família o l'entorn de convivència
- Falta d'accessibilitat en l'entorn comunitari
- Falta d'intimitat
- Aïllament

FACTORS DE VULNERABILITAT...

CONTEXTUALS

- Poca credibilitat
- Efecte eclipsador i patoplastia
- Sobrecàrrega de familiars i professionals
- Angoixa davant la hipòtesi d'abús
- Mites sobre la sexualitat: No abús en DI
- Decisions no respectades
- Poca educació afectivo-sexual
- Falta de plans en les entitats
- Falta de formació als professionals

MITES DE LA SEXUALITAT DE LES PERSONES AMB DI

- ② Les persones amb DI són éssers asexuals.
- ② Les persones amb DI no són desitjades
- ② Hi ha una forma correcta i una incorrecte de tenir sexe
- ② La gent amb DI té coses més importants en què pensar que en el sexe
- ② Les persones amb DI no són sexualment actives
- ② Les persones amb DI estan desinhibides sexualment
- ② Les persones amb DI mai seran agredits sexualment
- ② Les persones amb DI no necessiten educació sexual

FACTORS DE VULNERABILITAT...

- Desitjabilitat social
- Contextos de poca intimitat
- Dèficit en habilitats socials com l'assertivitat
- Elevades relacions de dependència
- Absència del rol sexual
- Problemes en la comunicació
- Història d'abusos repetits → anestesia
- Dificultats en la identificació del què és un abús

FACTORS DE VULNERABILITAT...

PROCÉS JUDICIAL

- Mala adequació dels instruments, entrevistes i procediments.
- El llenguatge i els mètodes dels professionals que treballen en la detecció no estan adaptats.
- La credibilitat percebuda dels testimonis de persones amb DI és menor que la procedent de persones sense DI

DETECCIÓ DE L'ABÚS

El 40% d'abusos a menors **sense simptomatologia visible**

*Kendall-Tackett,
Williams &
Finkelhor, 1993*

NO EXISTEIX EL
**SÍNDROME DE
L'ABÚS**

DETECCIÓ DE L'ABÚS

Dificultats en la detecció

DINÀMICA

**QUINES SÓN LES DIFICULTATS QUE
US HEU TROBAT PER DETECTAR?**

Només el 3% dels
abusos son revelats

*Valentin-Hein &
Schwartz, 1995*

NO
REVELACIÓ
COM A
NORMA

FLEMING, 1997

DETECCIÓ DE L'ABÚS

Dificultats en la detecció:

No coneixen que estan patint un acte delictiu

~~DELICTE?~~

DETECCIÓ DE L'ABÚS

Dificultats en la detecció:

- L'abús familiar és un fet que s'ha anat creant poc a poc (si ho ha viscut tota la vida, ho ha normalitzat, per tant no demanarà ajuda i des de fora serà difícil detectar-ho)

DETECCIÓ DE L'ABÚS

Dificultats en la detecció:

- La llei del silenci i por a l'agressor (por a explicar-ho per conflicte de lleialtats, darrera hi ha amenaces, secretismes, culpa...)

Video Maria Neus

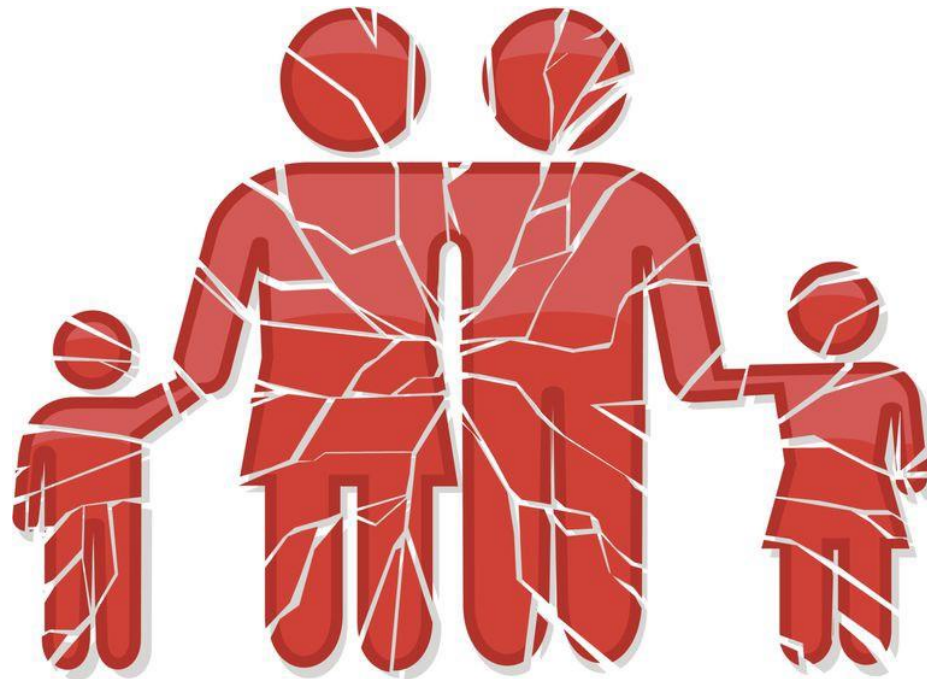
DETECCIÓ DE L'ABÚS

- Por a no tenir credibilitat (en molts casos fins i tot en familiars directes)
Video Maria Neus

DETECCIÓ DE L'ABÚS

- Por a les conseqüències (a que es trenqui la família, ingrés a residència...)

DETECCIÓ DE L'ABÚS

- Sentiments propis de la víctima (culpa, vergonya, ràbia...)

DETECCIÓ DE L'ABÚS

- Falta de recursos especialitzats

DETECCIÓ DE L'ABÚS

- Dificultats per part dels professionals per detectar

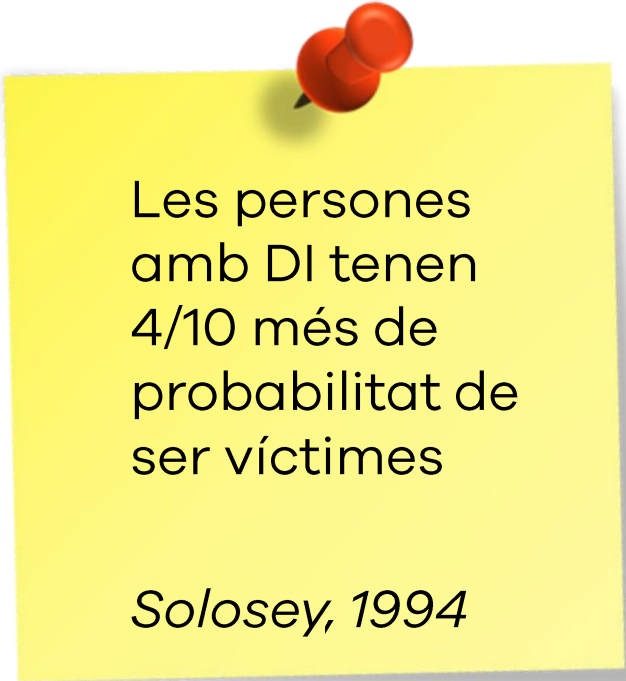

CLAUS PER DETECTAR

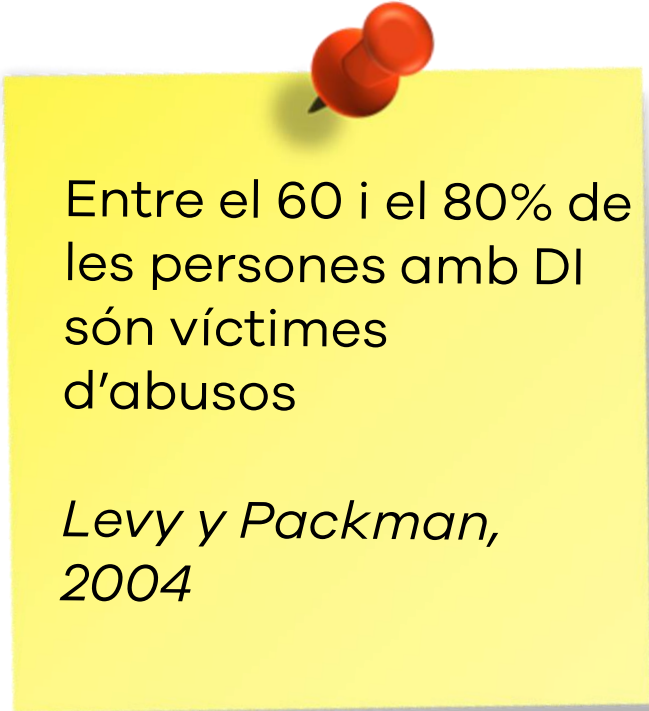
CLAUS PER DETECTAR

1. Considerar la possibilitat que la persona sigui víctima d'un abús.
2. Especial atenció als canvis en al persona amb DI que es poden derivar d'una situació d'abús.

Les persones
amb DI tenen
4/10 més de
probabilitat de
ser víctimes

Solosey, 1994

Entre el 60 i el 80% de
les persones amb DI
són víctimes
d'abusos

*Levy y Packman,
2004*

CLAUS PER DETECTAR

1. Considerar la possibilitat d'abús

- Abús com hipòtesi de treball
- No només atendre les verbalitzacions
- Atenció a les dificultats de comunicació (Cas Gabriel)

CLAUS PER DETECTAR

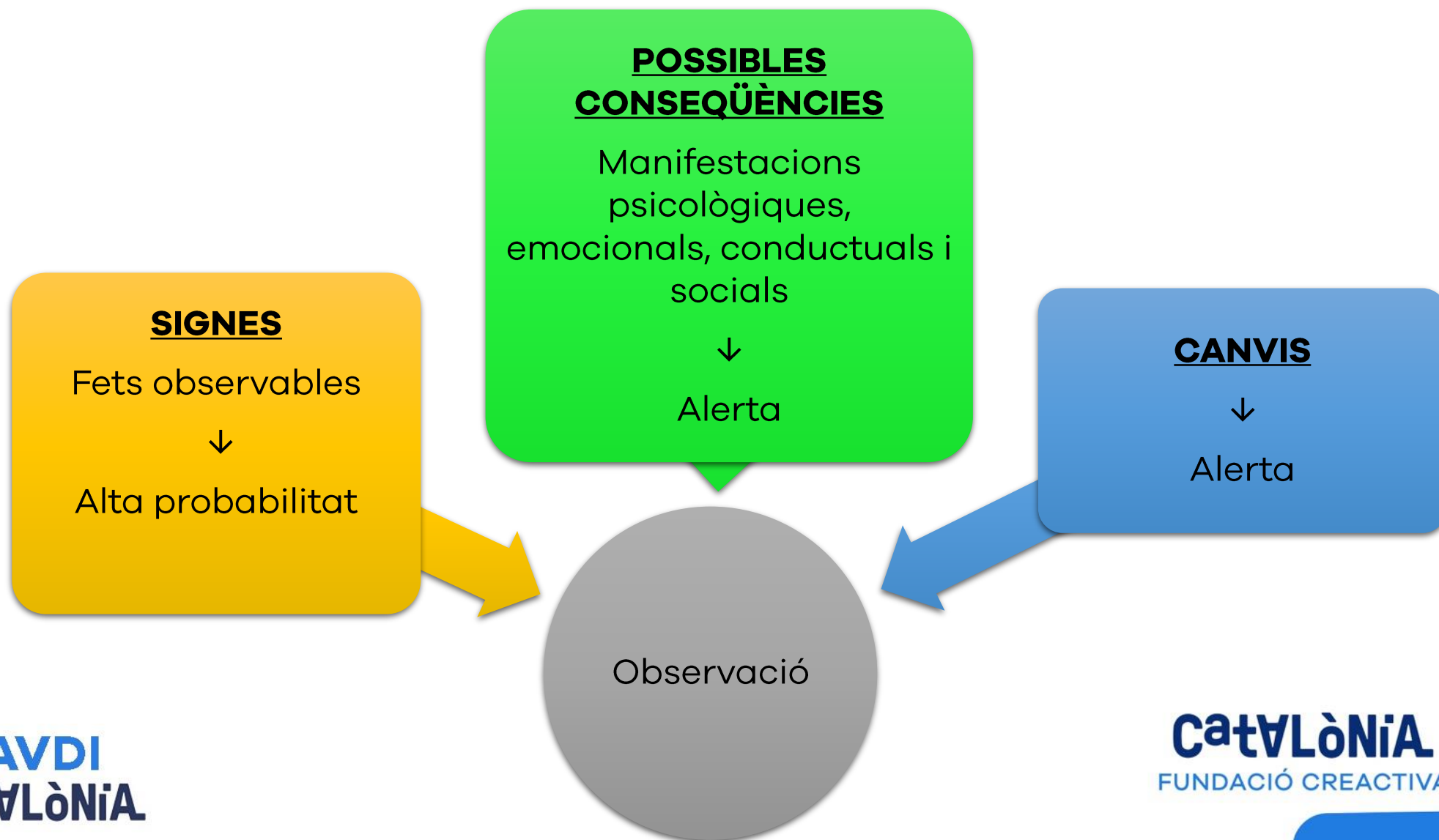
1. Considerar la possibilitat que la persona sigui víctima d'un abús.
2. Especial atenció als canvis en al persona amb DI que es poden derivar d'una situació d'abús.
3. Atendre a les verbalitzacions espontànies.
4. Planificar una entrevista de valoració.
5. Registrar la informació.

CLAUS PER DETECTAR

2. Atenció als canvis que es deriven d'una situació d'abús

CLAUS PER DETECTAR

OBSERVAR SIGNES, POSSIBLES CONSEQÜÈNCIES I CANVIS

- **DESNUTRICIÓ**
- MALA HIGIENE
- CARÈNCIES MÈDIQUES
- **CREMADES**
- **SAGNATS**
- INFECCIONS
- OBJECTES PERSONALS DANYATS
- VESTIMENTA INADEQUADA
- ESGARRAPADES
- FLUÏDS
- **MUTILACIONS**
- **VERBALITZACIONS**

CLAUS PER DETECTAR

Davant els SIGNES → és un cas altament probable.

- ✓ Preservar la prova (foto, informe mèdic...),
- ✓ observació i seguiment (registre literal del que verbalitza la víctima i tot el que es va observant, sense interrogar)
- ✓ Designar una persona de referència que "vigili".
- ✓ Informar a l'agent clau

2.b. Observar POSSIBLES CONSEQÜÈNCIES

(no específiques de l'abús però si d'alerta).

El fet que hi hagin conseqüències no implica que hi hagi un abús. I també pot ser que front un abús, no hi hagin canvis visibles.

Però algunes conseqüències podrien ser:

- Síntomes d'estrès post-traumàtic (sentir una olor, malsons...)
- Aparició de problemes de salut mental
- Simptomatologia depressiva
- Erotització de les relacions
- Simptomatologia d'ansietat
- Alteració de la conducta
- Indefensió
- Ansietat per separació
- Trastorn de la personalitat

Davant les possibles conseqüències (quan hi ha sospita)

Iniciar:

- Un espai d'escolta
- Elaboració d'una hipòtesis d'abús, en cas de sospita
- Visió externa per més objectivitat (Consultar a la UAVDI)
- No medicalitzar (perquè taparem el símptoma i no podrem saber què hi ha darrera)

2.c. Observar CANVIS

(són també pistes per detectar un abús, però no impliquen abús):

- Canvis en la Participació d'activitats
- Reacció davant temàtiques (quan es parla d'un tema concret, per exemple els veïns i reacciona malament)
- Relació amb tercers (canvis en la relació i ara parla malament d'algú en concret que abans no feia...)
- Reacció davant llocs concrets (que abans anava sense problemes i ara no vol anar-hi....)
- En la conducta
- En l'estat d'ànim
- En la relació amb altres persones

Davant ELS CANVIS

- Escoltar la conducta, observar-la
- No derruir defenses (primer explorar què hi ha i que ho pugui expressar adequadament)
- Procés d'observació (amb una persona de referència)
- Iniciar un espai d'escolta (freqüent)

TIPUS D'EFECTE

CONSEQÜÈNCIA

CONDUCTUALS

- CONDUCTA AUTOLESIVA
- DESTRUCCIÓ D'OBJECTES
- HETEROAGRESSIVITAT
- CONDUCTA SOCIAL OFENSIVA
- CONDUCTA DISRUPTIVA
- HÀBITS ATÍPICS I REPETITIUS
- RETRAÏMENT O FALTA D'ATENCIÓ
- CONDUCTES NO COL.LABORADORES
- PÈRDUA DE CAPACITATS COGNITIVES
- CONVULSIONS
- IDEES SUICIDES O INTENTS DE SUICIDI
- ESCAPOLIMENTS
- ROBATORIS O FURTS
- CONDUCTES REGRESIVES
- TRASTORNS DE L'ALIMENTACIÓ

FÍSICS

- QUEIXES SOMÀTIQUES
([Vídeo Cas Robert](#))
- ALTERACIÓ DEL SON
- EVIDÈNCIES FÍSiques DE L'ABÚS SEXUAL

SEXUALS

- COMPORTAMENT SEXUALITZAT / ALTERACIONS EN LA MOTIVACIÓ SEXUAL
([Vídeo Cas Sandra](#))
- FÒBIA O AVERSIÓ SEXUAL
- ABÚS SEXUAL

SOCIALS

- DIFICULTATS EN RELACIONS INTERPERSONALS
- DIFICULTATS EN RELACIONS ÍNTIMES

EMOCIONALS

- ANSIETAT
- TRAUMA
- DEPRESIÓ
- RÀBIA
- CULPA
- VERGONYA
- BAIXA AUTOESTIMA
- POR GENERALITZAT
- MALALTIA MENTAL

ORIENTACIÓ

CAP A LA PREVENCIÓ...

La prevenció està orientada a proporcionar **informació i educació** sobre la forma de **prevenir i identificar** els **casos d'exploració, violència i abús**.

Prevenició amb persones amb DI:

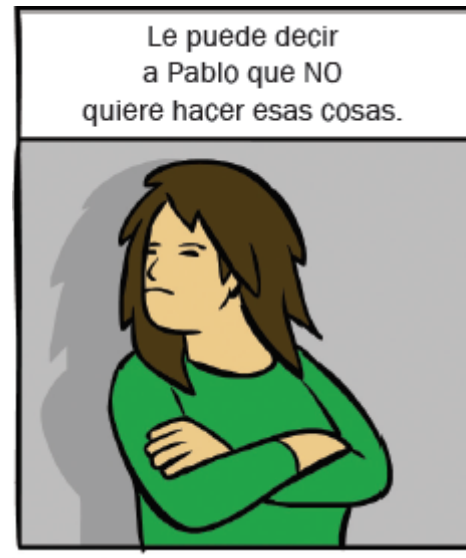
Oferir espais que els permeti identificar una situació d'abús i evitar abusos a través de:

- Espais terapèutics d'Escolta
- Tallers de prevenició de l'abús (entrenament en HH assertives, identificació i expressió de les emocions, conèixer concepte d'intimitat i accés al propi cos, diferenciar entre afecte i abús, tipus d'abusos, diferenciar entre secrets positius i secrets negatius...)
- Materials gràfics accessibles (Ex. Guia Nomasabuso)
- Educació sexo-afectiva

PREVENCIÓ DE L'ABÚS

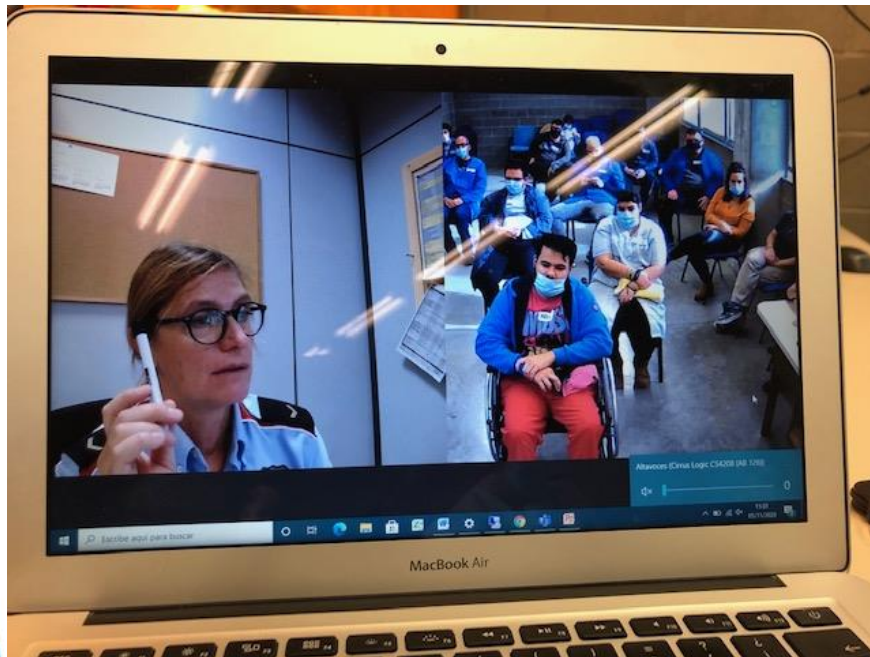
Prevenió amb persones amb DI:

- Materials gràfics accessibles (Ex. Guia Nomasabuso)

PREVENCIÓ DE L'ABÚS

Prevenió amb persones amb DI:

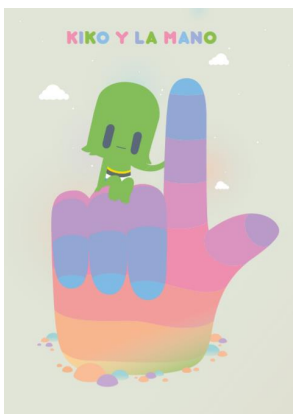

PREVENCIÓ EN MENORS

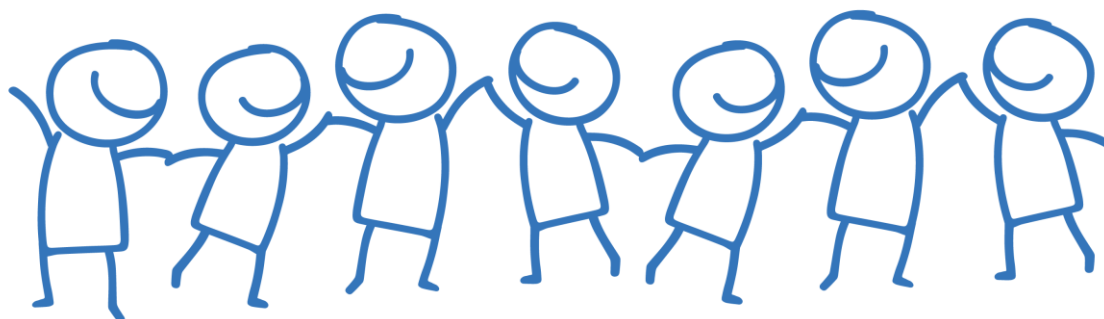
https://www.youtube.com/watch?v=nrulj_Y3qKM

5 CONSELLS DE PREVENCIÓ

1. El cos del nen només li pertany a ell
2. No totes les formes de tocar al nen son iguals
3. Aprendre a entendre la intencionalitat dels secrets
4. La prevenció i la protecció son responsabilitat de l'adult
5. L'abús pot venir per part d'una persona de confiança

UAVDI **CaTALòNiA**

Com contactar amb nosaltres?

Pg. Dels Pollancrex, 3
08197 Valldoreix, Barcelona
Tel: 659 27 22 70
uavdi@cataloniafundacio.cat

GRÀCIES

Fins la propera aventura!

